

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 367/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. S. a V. S., obaja bytom N., zastúpených advokátkou JUDr. M. M., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 240/2010 a jeho uznesením zo 14. októbra 2010 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. a V. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2011 doručená sťažnosť J. S. a V. S. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie

svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 240/2010 a jeho uznesením zo 14. októbra 2010 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovatelia sú žalovanými (odporcami) v právnej veci žalobcu (navrhovateľa) Ing. Ľ. Ď. zo Ž. o určenie vlastníckeho práva vedenej na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 11/2006. Žalobca sa žalobou z 20. januára 2006 domáhal, aby súd určil, že je výlučným vlastníkom v žalobe špecifikovaných nehnuteľností popísaných na liste vlastníctva č. 6411 Správy katastra Ž., ktoré „nadobudol počas manželstva s E. Ď., rod. Z. do bezpodielového spoluvlastníctva...“. *Toto manželstvo bolo rozvedené v roku 2003 a ich bezpodielové vlastníctvo nebolo vyporiadané. Sťažovatelia uviedli, že vzhľadom na ustanovenie „§ 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vysporiadaniu... o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch vlastníkov sú rovnaké... navrhovateľ stále zotrval na svojom podanom návrhu o určenie jeho výlučného vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam... a to nielen označením účastníkov konania bez zmeny, ako aj nezmeneným petitom, a to aj po poučení prvostupňového súdu..., ako aj po uznesení námietky nás ako odporcov ohľadom nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie...“.*

3. Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že „Okresný súd Žilina rozsudkom č. k. 18 C/11/2006-189 zo dňa 29. 4. 2010 žalobu zamietol... Krajský súd v Žiline v odvolacom konaní uznesením sp. zn. 9 Co/240/2010 zo dňa 14. 10. 2010 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd zdôvodnil svoje rozhodnutie tým, že prvostupňový súd pochybil tým, že skôr než začal rozhodovať o návrhu bol povinný skúmať otázku naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. Odvolací súd sa otázkou skúmania podmienok tohto konania v zmysle § 103 a § 104 O. s. p. vôbec

nezaoberal a naliehavý právny záujem uprednostnil pred otázkou skúmania aktívnej či pasívnej legitímácie navrhovateľa.

Najvyšší súd SR v dovolacom konaní uznesením sp. zn. 6 Cdo 67/2011 zo dňa 27. 4. 2011 odmietol naše dovolanie ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.“.

4. Sťažovatelia tvrdia, že ich základné právo „na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy..., právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy... a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru... postupom Krajského súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/240/2010 a jeho rozhodnutím zo 14. októbra 2010 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011 bolo porušené...“

5. Podľa názoru sťažovateľov «Krajský súd v Žiline ako „primárny ochranca práva“ (ktorý je prvotne povolaný, ale aj zodpovedný za ochranu a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd) zlyhal v oblasti ochrany subjektívnych práv sťažovateľov... sa vôbec nezaoberal, či žalobu podala oprávnená osoba a svojim rozhodnutím tak nechránil základné práva sťažovateľov. Je nepochopiteľné, že odvolací súd aj keď vedel, že žalobu podala neoprávnená osoba, stanovil povinnosť prvostupňovému súdu prednostne skúmať naliehavý právny záujem takéhoto neoprávneného navrhovateľa. Pritom naliehavosť právneho záujmu mal preukazovať a dokazovať navrhovateľ v priebehu konania pred rozhodnutím prvostupňového súdu... Najvyšší súd SR ako dovolací súd podľa tvrdení sťažovateľov rozhodol na podklade záverov, ktoré sú zjavne neopodstatnené, keď dovolanie sťažovateľov 1/ a 2/ odmietol ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. Pritom sa vôbec nezaoberal skúmaním argumentov sťažovateľov ako odporcov v rade 1/ a 2/, predovšetkým prípustnosťou podania dovolania v zmysle § 237 písm. b) O. s. p., keďže žalobu podala neoprávnená osoba...».

6. Sťažovatelia „vznášajú proti rozhodnutiam obidvoch uvedených súdov námietku na ich výklad práva v tom zmysle, že výklad nimi aplikovaných zákonných ustanovení hodnotia ako neodôvodnené či nespravodlivé vybočenia (exces) zo štandardného výkladu,

ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný, resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti. Z hľadiska ľubovôle sťažovatelia namietajú ľubovôľu obidvoch súdov v zmysle materiálnom, t. j. z hľadiska spravodlivosti a racionality (účelu) rozhodnutia vo veci samej a to v tom, že obidva sudy uprednostnili skúmanie naliehavého právneho záujmu navrhovateľa pred skúmaním aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa na podanie žaloby. Okrem toho sa vôbec nezaoberali podmienkami konania v zmysle § 103 a § 104 O. s. p., predovšetkým skúmaním aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa hoci už zo samotnej žaloby je preukázateľné, že ju podal podnikateľský subjekt ako neoprávnená osoba na podanie tejto žaloby.“.

7. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy..., právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy... a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru... postupom Krajského súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/240/2010 a jeho rozhodnutím zo 14. októbra 2010 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011 bolo porušené.

2. Rozhodnutie Krajského súdu... sp. zn. 9 Co/240/2010 zo dňa 14. októbra 2010 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd... je povinný zaplatiť sťažovateľom 1/ a 2/ trovy právneho zastúpenia v sume 261,82 €...“

8. Sťažovatelia k sťažnosti pripojili „Žalobu navrhovateľa zo dňa 20. januára 2006, o určenie vlastníckeho práva, rozsudok OS..., č. k. 18 C/11/2006-189, zo dňa 29. apríla 2010, uznesenie KS..., č. k. 9 Co/240/2010, zo dňa 14. októbra 2010, dovolanie sťažovateľov z 25. februára 2011 proti uzneseniu krajského súdu, uznesenie NS..., sp. zn. 6 Cdo 67/2011 zo dňa 27. apríla 2011“.

II.

9. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 127 ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o takých sťažnostiach, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

13. Sťažovatelia sa domáhali toho, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 240/2010 zo 14. októbra 2010 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011.

II. A

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ústavy a čl. 1 dohovoru

14. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom

reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07). Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

16. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

17. Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

18. Pokiaľ sťažovatelia namietali porušenie označených práv predmetným uznesením najvyššieho (dovolacieho) súdu, v sťažnosti vychádzali v zásade z dôvodov, ktoré uviedli

v podanom dovolaní z 25. februára 2011 (pozri bod 2, 4 a 6) proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 9 Co 240/2010 zo 14. októbra 2010 „... v zmysle ust. § 237 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku... z dôvodu, že uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom posúdení veci v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku“. Dovolací súd dovolanie posúdil ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho odmietol.

19. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

20. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto

zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 OSP.

21. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľov, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako neprípustné. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd po oboznámení výsledkov konania odvolacieho súdu, ako aj dovolacej argumentácie sťažovateľov (nesprávne právne posúdenie veci, v konaní vystupoval účastník, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania) v podstatnom uviedol: *„Najvyšší súd... preskúmal podané dovolanie z hľadiska jeho prípustnosti a dospel k záveru, že v danej veci nie je prípustné. Dovolanim možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a 239 O. s. p. Prípustnosť dovolania podľa § 239 O. s. p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž ani o jeden z prípadov prípustnosti dovolania uvedených v tomto ustanovení, teda nejde o zmeňujúce, ani o potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu a ani o uznesenie odvolacieho súdu, ktorým by rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru... na zaujatie stanoviska. Dovolací súd z úradnej povinnosti preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených pod písmenami a/ až g/ ustanovenia § 237 O. s. p., pričom nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaných podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako neprípustné odmietol“.*

22. Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmavania napadnutého výroku odvolacieho súdu, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak odmietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu ako neprípustné a také, ktorým sa sťažovateľom neodňala možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku]

Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 67/2011 z 27. apríla 2011 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

23. Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

24. Sťažovatelia ďalej namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v odvolacom konaní sp. zn. 9 Co 240/2010 a jeho uznesením zo 14. októbra 2010, ktorým o odvolaní navrhovateľa (žalobcu) proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 18 C 11/2006 z 29. apríla 2010 rozhodol tak, že „*rozsudok okresného súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie, (pozri body 3, 5, a 6)*“.

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri bod 9) znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovatelia nemôžu v súčasnosti a nebudú môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré im zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovatelia môžu domôcť využitím im dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne

iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

26. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

27. Z výroku uznesenia krajského súdu sp. zn. 9 Co 240/2010 zo 14. októbra 2010 vyplýva, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu sa predmetné konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 11/2006 neskončilo (bod 24). Ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením sp. zn. 9 Co 240/2010 „*Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu mu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 O. s. p.) rozhodnutie prvostupňového súdu podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie*“.

28. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia krajského súdu (pozri body 5 a 6) ako odvolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na sťažovateľmi tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd neodmietol sťažovateľom poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovatelia budú mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred všeobecnými súdmi uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu týkajúcu skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že majú ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany tohto práva, ktorého porušenie namietajú vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu prvostupňového konania na okresnom súde, ktorý bude vo veci opätovne konať v súlade s názorom odvolacieho súdu.

29. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v tejto jej časti bola podaná predčasne, čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúmanie napadnutého uznesenia krajského súdu zo 14. októbra 2010. Sťažovatelia budú mať možnosť uplatniť ochranu svojich práv v konaní pred okresným súdom (resp. aj v konaní o riadnych a mimoriadnych právnych prostriedkoch). Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

II. B

K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

30. Sťažovatelia súčasne namietali porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu už uvedeným postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov, finálne však uznesením najvyššieho súdu. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právna osoba má právo pokojne užívať majetok.

31. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné

práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a tiež aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Keďže namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu nebolo porušené základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 23), nemohlo dôjsť ani k porušeniu práv zaručených čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

32. Ústavný súd vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

33. Sťažovatelia namietali aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (*„základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy... postupom krajského súdu... v spojení s uznesením najvyššieho súdu... bolo porušené...“*, pozri body 4, 7). V sťažnosti však bližšie nešpecifikovali, ktoré zo základných práv zaručených touto právnou normou bolo porušené, pričom tiež neuviedli, ktorý (ktoré) z v sťažnosti menovaných všeobecných súdov mali toto porušenie spôsobiť.

34. Keďže sťažovatelia boli kvalifikovane právne zastúpení a ústavný súd je podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (bod 7), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako návrh nemajúci náležitosti predpísané zákonom (§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2011

